

Zadeva: Zabeležka osemnajste seje z dne 15. februarja, 2022

Skupna seja Nacionalnega sveta za demokratično spremembo volilnega sistema (SVS) in Programskega sveta Sinteza-KCD (PSS) je potekala na JITSI v torek, 15.2.2022 med 16. in 17.30 uro. Na dnevnem redu smo imeli naslednja vprašanja:

1. Ocena dosedanjega poteka pogovorov z vodji političnih strank;
2. Intenzivnost odpiranja ostalih aktualnih vprašanj (energetika, turizem, država / cerkev, itd.);
3. Sodelovanje z Razvojnim svetom (G. Stanič);
4. Tekoča vprašanja.

Na sestanku je bilo ugotovljeno in dogovorjeno:

Ad 1. Ocena dosedanjega poteka pogovorov z vodji političnih strank:

- 1.1 Dosedanja dva pogovora (Levica, SAB) ocenjujemo kot uspešna, kar pa ne velja v celoti za tretjega (Dobra država), kjer se je močno poznalo, da se je ta stranka znašla v notranjih organizacijskih in vodstvenih težavah, ki ji očitno preprečujejo, da bi imela izoblikovano stališče do našega predloga spremembe volilnega sistema. Kljub temu je prevladalo stališče, da tudi prva dva pogovora nista vodila v dovolj obvezujoča stališča naših sogovornikov, na kar je bilo opozorjeno tudi v uvodnem gradivu k tem vprašanjem (E. M. Pintar). Zato je bilo dogovorjeno, da se spremeni vrstni red vprašanj in da več poudarka predstaviti ključnih elementov, kot so nedemokratičnost sedanjega volilnega sistema, prikazu rešitev v drugih državah (C. Ribičič), potrebi po dograditvi načel o odgovornosti poslancev, vključno z elementi suspenza in odpoklica (R. Bohinc) in vprašanju, kakšen je generalni odnos posamezne stranke do uveljavitve novega volilnega sistema (I. Svetlik, E. M. Pintar).
- 1.2 Ob tem je bilo ugotovljeno, da je mogoče razlikovati med bistvenimi vprašanji, kot sta npr. demokratizacija volilnega sistema oz. njegovo odpiranje k CD in državljanom, ali vprašanje protislovja med ustavnim določilom, da so poslanci predstavniki ljudstva (in prvenstveno odgovorni državljanom) in protiustavnim pritiskom političnih strank k zagotovitvi absolutne strankarske discipline pri glasovanju poslancev (kar vodi ne le v avtomatizem glasovanja, temveč tudi v izničenje samostojnosti zakonodajne oblasti DZ!), ter nekaterimi drugimi vprašanji, ki se konsistentno odpirajo v celotnem predlogu sprememb. Dogovorjeno je bilo, da se v tem smislu korigira »Vprašalnik«, namenjen političnim strankam (E. M. Pintar).
- 1.3 Ker se je v dosedanjih razgovorih pokazalo, da so nekateri prvaki strank premalo vsebinsko seznanjeni z našim predlogom sprememb, je treba vztrajati na dogovorjenih »tehničnih pogovorih« glede teh vprašanj. V tem smislu bomo prvakom strank poslali poseben pismen poziv, da te pogovore čimprej realiziramo (dopis skicira E. M. Pintar).

1.4 Prav tako je bila ponovno potrjena potreba, da je treba v kratkem prikazu opozoriti na tista vprašanja sedanjih ustavnih določil, ki se direktno vežejo na probleme demokratizacije volilnega sistema (predvsem konkretne določitve števila poslancev, referendumski zakonodaja, itd.). Dogovorjeno je bilo, da R. Bohinc za naslednjo sejo pripravi prvi pregled teh vprašanj in možnih rešitev.

Ad 2. Odpiranja ostalih aktualnih vprašanj

2.1 Ob vsej obremenjenosti s projektom »Demokratska sprememba volilnega sistema« nekateri člani SINTEZE-KCD opozarjajo, da se mogoče premalo vključujemo oz. angažiramo na drugih aktualnih vprašanjih (energetika, turizem, itd.). Ob tem se je odprla široka razprava, ki je opozorila, da je vsa ta na videz specialna vprašanja treba obravnavati v širšem družbenem kontekstu, saj so nerešljiva, če ne in dokler ne rešimo vprašanja demokratizacije sistema družbenega upravljanja, katerega prvi korak je prav sprememba volilnega sistema. Brez te spremembe se bodo strokovnjaki še naprej izogibali vključevanja v politiko, stranke (pa tudi DZ in vlada) pa si ne bodo mogle povrniti zaupanja državljanov. Zato je bilo dogovorjeno, da se ob posameznih vprašanjih (energetika, turizem, etc.) angažiramo samo v obliki aktualnih političnih stališč, ne pa tudi globljega vsebinskega razpravljanja.

Ad 3. Sodelovanje z Razvojnim svetom

3.1 Ob informaciji, da je Razvojnemu svetu uspelo pritegniti večje število strokovnjakov, ki pripravljajo razvojno platformo Slovenije, obenem pa skuša neposredno sodelovati s kandidati za poslance novega sklica DZ, je bilo dogovorjeno, da okrepiamo stike s to CD institucijo in počakamo na vsebinske elemente načrtovane pogodbe. Ko jih bomo dobili, bodo posredovani vsem članom SVS in Sinteze v odločitev o intenzivnosti tega sodelovanja in povezovanja.

Ad 4. Tekoče

4.1 Predsednik ZDUSA J. Sušnik je prisotne seznanil z načrtom pogovora z večjimi političnimi strankami (7 – 9), ki ga je pripravil MEKOS. Sestanek je predviden v obliki žive razprave dne 11. marca in na ta sestanek bo povabljen tudi SVS (eden ali dva predstavnika).

Zabeležko pripravil E. M. Pintar